พระราโชวาท

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ 19 ธันวาคม 2528 (ภาคบ่าย)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงประจำปีนี้ เป็นวาระที่สี่ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาความรู้ การนำความรู้ไปใช้เพื่อส่วนรวม การประสานประโยชน์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการรู้จักดำรงชีวิตอย่างมีวินัย วันนี้ จะพูดถึงเรื่องคุณธรรม

คุณธรรม แปลว่าสภาพคุณงามความดี เป็นเรื่องกว้างใหญ่ที่ครอบคลุมความดีและความถูกต้องทุกประการ ความมีคุณธรรมเป็นสิ่งละเอียดอ่อนอยู่ภายในจิตใจของแต่ละคน ไม่อาจวัดหรือควบคุมได้ด้วยกฎหรือข้องบังคับใด ๆ หากแต่ควบคุมได้ด้วยจิตสำนึกของตนเอง ผู้ที่มีจิตสำนึกในคุณธรรม สามารถหักห้ามความคิดที่ไม่ถูกต้อง สามารถยับยั้งการกระทำที่ไม่สมควร และสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในทางดีได้ จึงได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นคนดีอย่างแท้จริง และด้วยเหตุนี้ ในการให้การศึกษาทุกระดับ จึงแทรกการศึกษาอบรมเรื่องคุณธรรมไว้ด้วย บัณฑิตเป็นผู้ได้รับการศึกษาสูง ในสายตาและความคิดของคนทั่วไป ย่อมคิดเห็นว่าทุกคนได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกในคุณธรรมมาแล้วเป็นอย่างดี แต่จิตสำนึกนั้นเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นวัดไม่ได้ การประเมินค่าคุณธรรมในตัวบัณฑิตของคนทั่วไป จึงเป็นเพียงการคาดคะเน ผู้ที่จะรู้ชัดและวัดได้ ก็คือตัวของบัณฑิตเอง และในเมื่อคนในสังคมเขาเชื่อถือว่าบัณฑิตเป็นผู้มีคุณธรรมดังนี้ ก็ควรที่ทุกคนจะได้ฝึกอบรมคุณธรรมให้สมบูรณ์พร้อมขึ้นในตน ให้สมกับที่สังคมยกย่องเชื่อถือ

ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยพลานามัย มีสติปัญญา มีวินัย และมีจิตสำนึกในคุณธรรมอยู่เสมอเป็นนิตย์ และขอให้มีความสุข ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของทั่วกันทุกคน.